

TÜRKİYE'DE SURIYELİLERE SAĞLANAN HİZMETLERİN SPOR YÖNÜ İLE İNCELENMESİ

AN ANALYSIS ON THE SERVICES PROVIDED TO THE SYRIANS IN TURKEY IN TERMS OF SPORTS

Doç. Dr. Levent ATALI

Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Kocaeli / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-2035-8523

ÖZET

Türkiye son yıllarda özellikle göçmenlere ve özellikle Suriyelilere açık kapı politikası uygulamakta ve onları kabul etmektedir. Bu kabul sonrası Suriyelilerin temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetler sunulmuş ve daha sonra eğitim, spor, sosyalleşme ve yaşamlarının insani şartlarda devamını sağlamak üzere özellikle yerel yönetimlerce tedbirler alınmıştır. Bu çalışma ile Suriyelilere sunulan hizmetlerin ve özellikle sportif hizmetlerin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Spor gibi sosyalleşmeyi sağlayan, her yaşta bireyin göç olgusu ile yaşadığı olumsuz psikolojik etkiyi azaltabilecek ve daha sağlıklı bir birey olmasına katkı sağlayacak bir alanın incelenmesi Suriyelilere sunulan hizmetler açısından önem arz etmektedir. Bu çalışma nitel araştırma tekniğine uygun olarak doküman incelemesi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. İlgili kurum ve kuruluşların internet sitelerinden ilgili dokümanlara ulaşılmış ve Suriyelilere sunulan spor hizmetlerinin neler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Suriyelilerle ilgili literatür taranarak kurum ve kuruluşlar tarafından sunulan spor hizmetleri ile ilgili bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak Suriyelilere sunulan hizmetlerin spor özelinde incelenmesinde ilgili kurumlarca sportif projelerin üretildiği, spor branşların da eğitimler verildiği, spor sahalarının yapıldığı, spor malzemesi dağıtımı yapıldığı, özel turnuvalarda sadece Suriyelilerin yer aldığı takımların kurulduğu ve spor yolu ile sosyalleşmeye yönelik etkinlikler düzenlendiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli, Spor Hizmetleri, Göç, Sığınmacı

ABSTRACT

Turkey applies especially to migrants and particularly the Syrians open-door policy in recent years and accepts them. Following this acceptance, services have been provided to meet the basic needs of the Syrians and then measures have been taken especially by the local authorities to provide education, sports, socialization and living on humanitarian conditions. With this study, it is aimed to determine what services are offered to the Syrians and in particular the sportive services. An examination of an area that provides socialization, such as sports, that will reduce the adverse psychological effects experienced by individuals of all ages with the event of migration and contribute to individuals' becoming healthier are of importance in terms of the services provided to the Syrians. This study has been carried out with the method of document examination in accordance with qualitative research technique. Relevant documents have been reached through internet sites of relevant institutions and organizations and the sports services offered to the Syrians have been determined. In addition, it has been tried to reach information about sports services offered by institutions and organizations by reviewing the literature on the Syrians. As a result of the study, in which the services provided to the Syrians have been studied in sports, sportive projects produced by the related institutions, pieces of training provided in sports branches, provision of sports materials, special tournaments in which teams include only Syrians and activities for socializing have been determined.

Keywords: Syrian, Sports Services, Migration, Refugee

1. GİRİŞ

Türkiye son yıllarda özellikle göçmenlere ve özellikle Suriyelilere açık kapı politikası uygulamakta ve onları kabul etmektedir. Bu kabul sonrası Suriyelilerin temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetler

sunulmuş ve daha sonra eğitim, spor, sosyalleşme ve yaşamlarının insani şartlarda devamını sağlamak üzere özellikle yerel yönetimlerce tedbirler alınmıştır.

Türkiye’de Suriyeliler ile ilgili süreç özellikle açık kapı politikası uygulamasından sonra daha önemli hale gelmiştir. Yoğun bir şekilde Türkiye’ye göç başlamış ve Suriyelilerle beraber bir çok kavram günlük hayatımıza girmeye başlamıştır. Koyuncu’nun (2014) belirttiği üzere Suriyelilere mülteci, sığınmacı, göçmen ve misafir gibi birçok adlandırma yapılmıştır. Bu kelimelerin yasal anlamda anlamları farklı olmakla beraber günlük kullanımda Suriyeliler için kullanılmaktadır. Yasal boyutta bu kelimeler Suriyelilere buldukları durum itibari le farklı yasal haklar tanımaktadır.

Bu çalışma kapsamında bu farklılıklara spor hizmetleri boyutunda Suriyeliler genel yaklaşımı ile bakılmış ve Suriyelilere sunulan spor hizmetleri açısından durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. Suriyelilerin Türkiye’ye göç etmesi ile beraber yeni yaşam alanları oluşmaya başlamış veya mevcut kent yaşamlarına dahil olmuşlardır.

Bu yeni yaşam alanlarına örnek olarak kamplar, çadırkentler, konteyner kentler, geçici barınma merkezleri ve özel misafirhaneler verilebilir. Bu yeni yaşam alanlarında Suriyelilere yerel yönetim, kamu kurum ve kuruluşları, Kızılay ve sivil toplum kuruluşları yolu ile sağlık, güvenlik, psiko-sosyal destek, mesleki kurslar, sosyal aktivite, eğitim, tercümanlık gibi insani ihtiyaçlar verilmeye başlanmıştır (Koyuncu, 2014).

Göçmenlerin kent alanlarında yaşama isteği ile beraber göçmenler ile beraber kentsel sorunlar oluşmaya başlamıştır. Bu sorunların çözümünde yerel yönetimler ve merkezi idare sorumluluk üstlenmekte ve çözümler üretmektedirler. Bu aşamada göçmenlerin kentleşme süreçleri, kent yaşamına uyumları ve göç politikaları önem arz etmektedir (Babaoğlu ve Kocaoğlu, 2017).

Suriyelilere ve özellikle çocuklara bu alanlarda verilecek olan desteklerin onların insancıl bir yaşam sürmelerine katkı boyutunda büyük önem taşıyacaktır. Yurtman (2017) çalışmasının sonucunda öneri olarak mülteci çocukların yaşadıkları psikolojik travmaları atlatmaları ve savaşın izlerinin silinmesi için ilgili kurumların desteği ile farklı kültürdeki çocukların kaynaşması adına oyun, sanat, müzik terapisi ile beraber psiko-sosyal destek için uzman desteği sağlanması gerekliliğini belirtmiştir.

Oyun çocuğun yaşam ve öğrenme biçimidir. Çocuklar oyun sayesinde eğlenirken aynı zamanda fiziksel, zihinsel, duygusal ve yetenek becerilerini, yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini geliştirirler (akt: Küçük, 2017; Kolb&Kolb, 2010, Ginsburg 2007, NPFA 2000). Çocuklar oyun yolu ile fiziksel, zihinsel, duygusal açıdan gelişir, yeteneklerini test eder, diğer çocuklar ya da yetişkinlerle ile iletişim kurarak sosyalleşirler (Küçük, 2017). Dünya Sağlık Örgütü 5-17 yaş aralığında bireylerin günde enaz 60 dakika fiziksel aktivitede bulunmaları gerektiğini belirtmiştir (akt: Küçük, 2017; WHO 2015). Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinde “çocuklara oyun oynama ve rekreasyonel faaliyetlere katılma hakkı verilmiştir. Bu hak taraf ülkelerce kabul edilmiştir (akt: Küçük, 2017; Humanium, 2016).

Çocuklara sunulacak oyun imkanları ile gelecekte kendini kişisel olarak daha iyi geliştirmiş, motor becerileri gelişmiş, sosyal zekası ve iletişim kabiliyeti yüksek, stres bozukluğu gibi olumsuz durumlardan daha az etkilenmiş, toplumla kaynaşmış ve sosyo-etnik farklılıklara karşı farkındalığı gelişmiş bir grup yaratılmasına olanak sağlanmış olacaktır (akt: Küçük, 2017; Bozkurt)

Çocuklar hem fiziksel hem de psikolojik anlamda toplumun en hassas halkasını oluşturmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında yaşlarının küçüklüğü ve gelişim çağında olmaları etkilidir. Çocukların gerektiğinde korunması ve haklarının kendilerine sağlanması önemlidir (Öktem, 2018).

Sertbaş ve ark. (2002) çalışmalarında 1999 depremi sonrası özellikle çocuklara çadır kentlerde sunulan spor ile ilgili etkinliklerin çocukların rehabilite edilmelerinde ve deprem sonrası oluşan psikolojik travmaların en aza indirgenmesinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Özsarı ve ark. (2017) tarafından yapılan diğer bir çalışmada mültecilerin gençlik merkezlerinde verilen hizmetlerden memnun oldukları ve gençlik merkezlerinin kültürel, sportif ve sosyal faaliyetlerinin Suriyeli mültecilere yarar sağladığı yönündedir.

Çocukların göç olgusundan daha çok etkilendiği bilinmekle beraber göç olgusundan olumsuz etkilenen tüm bireylerin bütüncül bir yaklaşımla destek görmesinin daha iyi sonuçlar vereceğini söyleyebiliriz. Bu aşamada Suriyelilere sunulan hizmetlerden spor gibi sosyalleşmeyi sağlayan, her yaşta bireyin göç

olgusu ile yaşadığı olumsuz psikolojik etkiyi azaltabilecek ve daha sağlıklı bir birey olmasına katkı sağlayacak bir alanın incelenmesi Suriyelilere sunulan hizmetler açısından önem arz etmektedir

Bu çalışma ile Suriyelilere sunulan hizmetlerin ve özellikle sportif hizmetlerin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma nitel araştırma tekniğine uygun olarak doküman incelemesi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. İlgili kurum ve kuruluşların internet sitelerinden ilgili dokümanlara ulaşılmış ve Suriyelilere sunulan spor hizmetlerinin neler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Suriyelilerle ilgili literatür taranarak kurum ve kuruluşlar tarafından sunulan spor hizmetleri ile ilgili bilgilere ulaşmaya çalışılmıştır.

2. SURIYELİLER VE SPOR

Bu başlık altında bulguları oluşturabilecek Suriyelilere yönelik spor alanına yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

Foto 1. Malatya Beydağı Konteyner Kenti

Kaynak: Afet Acil ve Durum Yönetimi Başkanlığı, 2014

Foto 1.'de Suriyelilerin konaklaması için yapılan bir alan görülmektedir. Bu alan içerisinde çocuk oyun parkları ve sportif ve diğer etkinlikler için kapalı alanlar planlanmıştır. İnan ve Korgavuş (2017) genel planlama esaslarına göre barınma merkezlerinde kurslar ve faaliyetler için en az 10.000 m²'lik alanlar oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir.

Foto 2. Mobil Çocuk Dostu Alanlar

Kaynak: www.tarsus.gov.tr

Türk Kızılayı uluslararası proje destekleri ile Suriyeli çocuklara yönelik “Mobil Çocuk Dostu Alanları” çeşitli bölgelere kurmuştur. Bu proje kapsamında yaklaşık olarak Türk çocukları ve Suriyeli çocuklar beraber olmak üzere toplam 14.902 çocuğa ulaşılmıştır. Bu proje kapsamında çocuklara çeşitli eğitimler ve etkinlikler düzenlenmiştir (www.tarsus.gov.tr).

Foto 3. Milli Olimpiyat Komitesi Çocuklar İçin Sportif Eğitime Destek Projesi

Kaynak: www.olimpiyatkomitesi.org.tr

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK), Gaziantep Büyükşehir Belediyesi iş birliği ile geliştirilen Çocuklar için Sportif Eğitime Destek Projesi ile Suriyeli ve bölge çocuklarının fiziki ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. Gaziantep’te Talat Özkarslı Spor Salonu’nda gerçekleştirilen eğitimler ile çocukların badminton, basketbol, cimnastik, güreş, judo, karate, taekwondo ve voleybol olmak üzere 8 Olimpik spor dalında temel beceri ve teknikleri kazanmaları hedeflenmektedir. Projede 6-12 yaşları arasında yarısı Suriyeli mülteci çocuklardan yarısı bölge çocuklarından oluşan, eşit oranda kız ve erkek dağılımına sahip 300 çocuk eğitim almaktadır (www.olimpiyatkomitesi.org.tr).

Foto 4. 19 Mayıs Gençlik Spor Kulübü Suriyeli Çocuklarla Spor

Kaynak: www.baskf.org.tr

19 Mayıs Gençlik Spor Kulübü bünyesinde Futbol Okulu olarak başlatılan Suriyeli Çocuklarla Spor programına antrenörler eşliğinde bir çok Suriyeli çocuğun katılımı sağlanmaktadır. 19 Mayıs Gençlik Spor Kulübü Başkanı Zafer Akman proje ile ilgili yaptığı açıklamada "Kulüp olarak vazifemiz bütün çocuklara spor yaptırmak ve gelişimlerine katkı sağlamaktır. Proje kapsamında ayrıca Suriyeli çocukların spor salonunda Kick Boks, Taekwondo spor dallarında eğitim almaları sağlanmaktadır (www.baskf.org.tr).

Tüm bu sportif etkinlik ve projelerin yanında birçok barınma merkezleri, çadırkentler veya farklı adlarla Suriyelilerin barınma ve yaşamlarını sürdürmeleri için oluşturulan alanlarda bir çok sportif, kültürel ve sosyal etkinlikler bir çok ilimizde düzenlenmektedir (Çapar ve Koca, 2018). Devocioğlu (2017) çalışmasında dünyada yaşanan olumsuzluklar sonucu insanların göç etmek zorunda kaldığını ve bu durumdan birçok kişinin etkilendiğini belirtmiştir. Özellikle göçlerden etkilenen çocukların ve gençlerin spor yolu desteklenmesi ve rehabilite edilmesinin sağlanması gerekliliğini ortaya koymuştur. Zachary (2015) çalışmasında Amerika Birleşik Devletleri'nin bir eyaletinde oluşan bir kasırga felaketinden sonra çocukların bu durumdan etkilendiğini ve yoğun duygusal tepki gösterdiklerini tespit etmiştir. Bölge Üniversitesi'nde, özel bir program düzenleyerek çocukların kaygı ve stres seviyelerini azaltmak, öğrencilere gelişimsel olarak uygun fiziksel aktivite sunmak, öğrencilere deneyimlerini paylaşma fırsatı vermek ve öğrencilere travmatik olaylarla başa çıkma yöntemleri sağlamak üzere diğer programların yanında özel bir fiziksel aktivite programı uygulamışlardır. Bu tür çalışmalar göstermektedir ki fiziksel aktivite ve spor ile ilgili programlar özellikle çocukların afet, göç gibi durumda oluşan olumsuz psikolojik durumu önleme ve gidermede etkili olabilmektedir.

Sonuç olarak Suriyelilere sunulan hizmetlerin spor özelinde incelenmesinde ilgili kurumlarca sportif projelerin üretildiği, spor branşlarında eğitimler verildiği, spor sahalarının yapıldığı, spor malzemesi dağıtımı yapıldığı, özel turnuvalarda Suriyelilerin yer aldığı takımların kurulduğu ve spor yolu ile sosyalleşmeye yönelik etkinlikler düzenlendiği tespit edilmiştir. Ayrıca göçten olumsuz etkilenen bireylerin spor yolu ile rehabilite edilebileceğini ve diğer eğitim, toplumla entegrasyon gibi alanlara kolaylıklar sağlayacağı söylenebilir. Bu çalışma sonucunda şu öneriler geliştirilmiştir.

- Barınma merkezleri, çadırkentler gibi yerlerde spor, oyun ve rekreasyon faaliyetleri için özel tasarım kriterleri belirlemek
- Bu tür durumlarda görev alacak uzmanlara özel eğitimler vermek.
- Spor, oyun ve rekreasyonel faaliyetler için uygulama rehberleri hazırlamak
- Sporun bir araya getirici gücünün diğer amaçlar için kullanılmasını sağlamak
- Spor, oyun ve rekreasyonel faaliyetlerinin insan yaşamına olan etkilerini bu tür durumlarda proje temelli hayat geçirmek.

KAYNAKLAR

- BABAOĞLU, C. VE KOCAOĞLU, M. (2017) Kentli Sığınmacılar Meselesi ve Belediyeler. *Türk İdare Dergisi*, sayı: 485, s: 497-518.
- ÇAPAR, S., KOCA, M. (2018) Düzensiz Göç Yönetiminde Mülki İdare Amirleri. TİAV Yayınları. Ankara.
- DEVICIOĞLU, S. (2017) Spor Yönetiminde Mülteci Sporcular Problemi. 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu. KAYSEM. Fırat Üniversitesi Editör: Ahmet Yatkın. Bildiri Kitabı. S:406-420.
- İNAN, Z., KORGAVUŞ, B. (2017) Mülteci Kampları ve Yerleşim Alanlarında Sürdürülebilir Tasarım. *Contemporary. Reserach in Economics and Social Science (Journal)*. V:1(2)103-122.
- KOYUNCU, A (2014) Kentin Yeni Misafirleri Suriyeliler. Çizgi Yayınları. İstanbul.
- KÜÇÜK, E. (2017) Göçmen Çocuklar İçin Bir Şehir. Akt: Bozkurt, M. Sığınmacı Çocukların Kentlerdeki Yaşam ve Oyun Hakkı. (Kolb&Kolb, 2010, Ginsburg 2007, NPFA 2000).s: 114

- KÜÇÜK, E. (2017) Göçmen Çocuklar İçin Bir Şehir. Akt: Bozkurt, M. Sığınmacı Çocukların Kentlerdeki Yaşam ve Oyun Hakkı. (WHO,2015).s: 114
- KÜÇÜK, E. (2017) Göçmen Çocuklar İçin Bir Şehir. Akt: Bozkurt, M. Sığınmacı Çocukların Kentlerdeki Yaşam ve Oyun Hakkı. (Humanium, 2016)).s: 115
- KÜÇÜK, E. (2017) Göçmen Çocuklar İçin Bir Şehir. Bölüm: Bozkurt, M. Sığınmacı Çocukların Kentlerdeki Yaşam ve Oyun Hakkı. (Bozkurt, 2016)).s: 120
- ÖKTEM, M. S. (2018) Uluslararası Göç Hukukunda Çocuklar ve Hukuki Statüleri. Onikilevha Yayınları. İstanbul.
- ÖZSARI, A., FİŞEKÇİOĞLU, B. VE ALTIN, M. (2017) Gençlik Merkezi Faaliyetlerine Katılan Suriyeli Mültecilerin Algıladıkları Hizmet Kalitesi Üzerine Bir Araştırma. *Spor Bilimleri Dergisi*. 2(1): 31-44.
- SERTBAŞ, K., ATALI, L. VE TAŞKIRAN, Y. (2002). Sport Rehabilitation Program After Natural Disaster, 1999 Turkey. VI. International Scientific Congress Modern Olympic Sport and Sport For All. June, 2002, Varsaw, Poland.
- YURTMAN, A. G. (2017) Suriyeli Çocuk Mültecilerin Karşı Karşıya Buldukları Risk Alanları. *Türk Yurdu Dergisi*, sayı: 361, s: 35-37.
- ZACHARY WAHL-ALEXANDER (2015) Practitioners' Experiences Creating and Implementing an Emotional Recovery and Physical Activity Program following a Natural Disaster, *Strategies, A Journal for Physical and Sport Educators* 28:2, 17-20, DOI: 10.1080/08924562.2014.1001102
- www.tarsus.gov.tr erişim tarihi:2018 Eylül
- www.olimpiyatkomitesi.org.tr Erişim Tarihi: 2018 Eylül
- www.baskf.org.tr Erişim Tarihi: 2018 Eylül
- Foto 1. Afet Acil ve Durum Yönetimi Başkanlığı, 2014 Eylül
- Foto 2. www.tarsus.gov.tr Erişim Tarihi: 2018 Eylül
- Foto 3. www.olimpiyatkomitesi.org.tr Erişim Tarihi: 2018 Eylül
- Foto 4. www.baskf.org.tr Erişim Tarihi: 2018 Eylül